

CHƯƠNG TRÌNH OCOP: TẠO ĐỘNG LỰC PHÁT TRIỂN KINH TẾ NÔNG THÔN

PHAN ĐĂNG

Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) là chương trình trọng tâm phát triển kinh tế khu vực nông thôn theo hướng phát huy nội lực và gia tăng giá trị; là giải pháp và nhiệm vụ quan trọng trong thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021-2025; xây dựng nông thôn mới đi vào chiều sâu, hiệu quả và bền vững.

Xác định đây là chương trình phát triển kinh tế trọng tâm tại khu vực nông thôn theo hướng phát triển nội sinh và gia tăng giá trị, gắn phát triển nông thôn với đô thị, trọng tâm của Chương trình OCOP Quảng Bình là phát triển sản phẩm nông nghiệp, phi nông nghiệp, dịch vụ du lịch có lợi thế trên địa bàn tỉnh theo hướng đổi mới, sáng tạo, tập trung liên kết, phát huy nội lực do các tổ chức kinh tế OCOP tại cộng đồng thực hiện. Các sản phẩm tạo ra từ Chương trình OCOP có sự khác biệt, mang đặc thù gắn với những nét truyền thống, văn hóa, điều kiện tự nhiên riêng có của tỉnh Quảng Bình, bảo đảm chất lượng bền vững theo hướng phát triển ổn định có giá trị gia tăng cao và tạo nên lợi thế cạnh tranh, đáp ứng nhu cầu tiêu dùng của thị trường.

Thực hiện Chương trình OCOP, đến nay, toàn tỉnh Quảng Bình đã có gần 200 sản phẩm OCOP được công nhận. Trong năm 2024, tỉnh có 9 sản phẩm đạt tiêu chuẩn OCOP gồm 6 sản phẩm 4 sao và 3 sản phẩm 5 sao. Cụ thể: 6 sản phẩm đạt 4 sao gồm: Mực khô Ngư Nam; bánh xoài cao cấp Vân Di; bột cháo canh Kính Hương; trà túi lọc Thủy Mai; cao cà gai leo Thủy Mai; bộ đồ dùng nhà bếp theo công nghệ Sơn Ta Quảng Thủy và 3 sản phẩm đạt 5 sao gồm: Đũa gỗ Quảng Thủy; nấm mộc nhĩ Tuấn Linh; nước mắm chay Tuấn Linh. Các sản phẩm đạt tiêu chuẩn OCOP năm 2024 đã đáp ứng các tiêu chí: mở rộng vùng nguyên liệu qua hoạt động liên kết sản xuất, đầu tư ứng dụng KH&CN mới vào sản xuất, chế biến sản

Mật ong Phong Nha huyện Bố Trạch đạt sản phẩm OCOP 3 sao hướng đến phục vụ du lịch

Ảnh: P.Đ

phẩm, thiết kế bao bì, nhãn mác hiện đại, sang trọng; xây dựng các chứng nhận quản lý chất lượng tiên tiến như HACCP, ISO...

Bố Trạch là một trong những địa phương dẫn đầu toàn tỉnh trong thực hiện Chương trình OCOP, đến năm 2024, đã có 74 sản phẩm đạt OCOP, trong đó có 10 sản phẩm đạt 4 sao và 64 đạt OCOP 3 sao. Nhiều sản phẩm OCOP có bao bì, nhãn mác đẹp, chất lượng tốt... và xây dựng được uy tín, có chỗ đứng ổn định trên thị trường, giải quyết việc làm cho hàng trăm lao động địa phương với thu nhập khá.

Theo Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Bố Trạch Hoàng Cẩm Long: “Phát triển sản phẩm OCOP có ý nghĩa quan trọng trong xây dựng nông thôn mới, chuyển dịch cơ cấu kinh tế nông nghiệp. Thời gian qua, huyện Bố Trạch đã khuyến khích các cơ sở sản xuất đầu tư công nghệ để nâng tầm sản phẩm. Chú trọng sản xuất hàng hóa theo chuỗi giá trị, gắn với công nghiệp chế biến và

liên kết thị trường phù hợp với tiềm năng, thế mạnh từng vùng... Mặt khác, huyện cũng đã triển khai điểm trưng bày, giới thiệu và bán các sản phẩm OCOP của địa phương để tạo điều kiện cho doanh nghiệp, hợp tác xã, cơ sở sản xuất, kinh doanh có thêm kênh quảng bá, trưng bày, giới thiệu, kết nối và tiêu thụ sản phẩm”.

Là địa phương có nhiều tiềm năng, lợi thế để phát triển du lịch, huyện Bố Trạch đã đẩy mạnh kết nối các sản phẩm OCOP với phát triển du lịch, qua đó góp phần tạo đầu ra bền vững cho sản phẩm, giúp du khách có thêm nhiều trải nghiệm đậm đà sắc thái văn hóa địa phương. Nhiều chủ thể OCOP đã chú trọng nâng cao chất lượng, mẫu mã bao bì sản phẩm, đẩy mạnh công tác quảng bá, tiêu thụ sản phẩm qua các kênh thương mại điện tử. Nhiều chủ thể OCOP kết nối với các công ty lữ hành, đầu tư xây dựng điểm giới thiệu, trưng bày sản phẩm tại các điểm tham quan du lịch ở Phong Nha - Kẻ Bàng, các trung tâm thương mại,... Ngoài ra, cũng đón nhiều đoàn tham quan, học hỏi kinh nghiệm của các tỉnh bạn. Nhờ đó, thông qua kênh kết nối du lịch, các sản phẩm OCOP của huyện trở thành sản phẩm quà tặng du khách lựa chọn khi đến Quảng Bình, số lượng được tiêu thụ nhiều, đem lại nguồn thu nhập khá cho các chủ thể.

Bên cạnh đó, các sản phẩm OCOP cũng đã góp phần quảng bá giá trị văn hóa, sản vật địa phương. Hiện nay, huyện Bố Trạch có nhiều sản phẩm OCOP mang đậm nét đặc trưng của từng vùng miền, như: mật ong Phong Nha, chả cá trắm sông Son, tinh dầu sả Như Oanh, cao cà gai leo Thanh Bình, nấm linh chi Tuấn Linh,... Những sản phẩm này được chế biến từ nguồn nguyên liệu thế mạnh, sẵn có, chất lượng tại địa phương. Với chất lượng bảo đảm, nguồn gốc xuất xứ rõ ràng, các sản phẩm OCOP huyện Bố Trạch đang ngày càng khẳng định vị thế của mình, góp phần tăng doanh thu, giải quyết việc làm cho nhiều lao động địa phương.

Gian hàng trưng bày triển lãm các sản phẩm OCOP của tỉnh Quảng Bình

Ảnh: P.Đ

Bên cạnh những kết quả đạt được, cũng còn một số vấn đề cần tập trung tháo gỡ để chương trình phát triển ngày càng rộng khắp và hiệu quả, đó là: Cần sự vào cuộc quyết liệt của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các địa phương, nhất là trong việc quan tâm chỉ đạo, bố trí kế hoạch, nguồn lực; Cần làm tốt công tác tuyên truyền cho chủ thể hiểu nhận thức rõ vấn đề. Không ít chủ thể hiện nay vẫn đặt câu hỏi, tham gia OCOP thì được cái gì, trong khi sản phẩm của chúng tôi hiện vẫn đang bán tốt; Cần hỗ trợ chủ thể về KH&CN nhất là về khâu sơ chế, chế biến vì nó góp phần tạo ra sản phẩm mới, giúp giảm bớt được rủi ro mùa vụ; Cần tăng cường giám sát chất lượng sản phẩm OCOP và chặt chẽ khâu chấm điểm công nhận. Chính vì vậy, cần phải có hệ thống đánh giá, kiểm tra, giám sát chất lượng thường xuyên, qua đó nâng cao được nhận thức của chủ thể để phát triển một cách bền vững.

Phát huy những kết quả đạt được, trong thời gian tới, huyện Bố Trạch tiếp tục triển khai thêm những giải pháp để thúc đẩy Chương trình OCOP phát triển nhanh và bền vững, cụ thể: Tổ chức lại sản xuất theo hướng liên kết giữa các chủ thể kinh tế, liên kết cấp xã, huyện để cùng sản xuất một sản phẩm OCOP cùng chủng loại, hướng đến xây dựng thương hiệu sản phẩm OCOP của huyện. Khuyến khích các

(Xem tiếp trang 38)

đổi nhận thức và thực hành của các hộ chăn nuôi nói chung và ĐBDTTS nói riêng từ tập quán chăn nuôi truyền thống “thả rông thuận theo tự nhiên” sang chăn nuôi áp dụng kỹ thuật, có đầu tư chuồng trại, thức ăn, có quản lý và phòng bệnh cho vật nuôi.

Phó Giám đốc Trung tâm Khuyến nông - Khuyến ngư tỉnh Lê Thuận Trung cho biết: “Từ nguồn hỗ trợ của Trung ương và địa phương, nhiều năm qua, Trung tâm đã thực hiện hỗ trợ nhiều mô hình sinh kế cho người dân ở các vùng khó khăn, ĐBDTTS. Trên cơ sở điều kiện tự nhiên của từng địa phương và nhu cầu của người dân, Trung tâm thực hiện hỗ trợ các mô hình chăn nuôi, trồng trọt và trồng cây ăn quả nhằm giúp cho các hộ dân tiếp cận với tiến bộ kỹ thuật, áp dụng vào sản xuất để nâng cao năng suất, chất lượng cây trồng, vật nuôi và từng bước phát triển kinh tế hộ theo hướng bền vững”.

Bên cạnh các mô hình chăn nuôi, các mô hình trồng trọt cũng đã được Trung tâm thực hiện, như: Mô hình trồng bưởi da xanh được triển khai thực hiện tại xã Kim Thủy, huyện Lệ Thủy với quy mô 1,7ha; mô hình trồng khoai sọ với quy mô diện tích 1ha tại xã Thượng Trạch, huyện Bố Trạch; hỗ trợ giống mít ruột đỏ cho

người dân cụm bản Lăng Khăng, huyện Bua-lá-pha, tỉnh Khăm Muôn (Lào) 500 cây và xã Dân Hóa, huyện Minh Hóa 500 cây... Hiện nay, các mô hình đang được các hộ thực hiện chăm sóc, theo dõi theo hướng dẫn của cán bộ kỹ thuật.

Theo ông Lê Thuận Trung, các mô hình đã giúp cho các hộ nông dân vùng ĐBDTTS tiếp cận được các tiến bộ kỹ thuật mới trong trồng trọt, chăn nuôi. Tuy nhiên, việc hỗ trợ thực hiện mô hình còn gặp nhiều khó khăn: Các hộ thực hiện mô hình đa số là người dân tộc thiểu số, đời sống khó khăn, trình độ dân trí thấp nên việc tiếp cận cũng như áp dụng kỹ thuật vào sản xuất còn hạn chế; các mô hình thực hiện đa số tại các địa bàn vùng sâu, vùng xa nên khó khăn trong việc đi lại, theo dõi mô hình.

Thời gian tới, Trung tâm sẽ tiếp tục phối hợp với địa phương theo dõi, khuyến khích các hộ duy trì và phát triển mô hình, chia sẻ kinh nghiệm cho các hộ ngoài mô hình. Lòng ghép tuyên truyền, khuyến cáo hiệu quả của mô hình nhằm nhân rộng mô hình ra diện rộng. Đây không chỉ là hướng đi bền vững nhằm phát triển kinh tế địa phương mà còn giúp người dân thay đổi cách nghĩ, cách làm, không trông chờ, ỷ lại vào Nhà nước ■

CHƯƠNG TRÌNH OCOP... (Tiếp theo trang 33)

chủ thể kinh tế đầu tư, nghiên cứu áp dụng các công nghệ mới, công nghệ tiên tiến vào sản xuất, chế biến sản phẩm OCOP để tạo ra sự khác biệt, nổi trội của sản phẩm gồm phân gia tăng giá trị, chất lượng sản phẩm. Tăng cường các hoạt động xúc tiến thương mại, quảng bá sản phẩm để mở rộng thị trường tiêu thụ, góp phần xây dựng thương hiệu riêng cho sản phẩm OCOP. Đẩy mạnh tiêu thụ sản phẩm thông qua các sàn giao dịch thương mại điện tử, các trang bán hàng Facebook, Zalo. Tổ chức các lớp đào tạo, tập huấn cho chủ thể kinh tế về kỹ năng bán hàng, thương mại điện tử để quảng bá, kết nối tiêu thụ sản phẩm OCOP. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cộng đồng, doanh nghiệp, người dân về vai trò, ý nghĩa của phát triển du lịch

gắn với Chương trình OCOP, theo đó địa phương sẽ nghiên cứu, làm việc với các cơ sở lưu trú du lịch trên địa bàn để đưa sản phẩm OCOP phù hợp vào các quầy lưu niệm tại các cơ sở; hình thành các điểm trưng bày, giới thiệu sản phẩm OCOP tại các khu, điểm tham quan du lịch; đẩy mạnh công tác quảng bá, giới thiệu sản phẩm OCOP đến khách du lịch trong nước và quốc tế;...

Có thể nói, Chương trình OCOP huyện Bố Trạch đã tác động tích cực đến phát triển kinh tế nông thôn, góp phần chuyển đổi từ sản xuất nông nghiệp nhỏ lẻ sang sản xuất theo hướng liên kết chuỗi giá trị. Việc xây dựng sản phẩm OCOP đã khơi dậy tiềm năng đất đai, sản vật, lợi thế so sánh, đặc biệt là các giá trị văn hóa vùng miền ■